

Sygn. akt II KK 117/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Marek Pietruszyński

SSN Piotr Mirek (sprawozdawca)

Protokolant Klaudia Binienda

w sprawie **A. B.**

skazanego z art. 279 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 23 maja 2022 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 22 grudnia 2021 r., sygn. akt VI K (...),

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w W.

z dnia 18 lipca 2019 r., sygn. akt III K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok w stosunku do A. B. w części
dotyczącej orzeczenia o karze – pkt I.3 oraz I.4 i w tym zakresie
sprawę skazanego przekazuje Sądowi Okręgowemu w W. do
ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w W., rozpoznając sprawę A. B., któremu zarzucono popełnienie 49 przestępstw z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. oraz z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., polegających na dokonywaniu wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami włamań do naczep samochodów ciężarowych i zaborze w celu przywłaszczenia znajdującego się nich mienia, a także 3 przestępstw kwalifikowanych z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., polegających na udzieleniu innym osobom pomocy w zbyciu przedmiotów pochodzących z kradzieży z włamaniami do naczep samochodów ciężarowych, wyrokiem z dnia 18 lipca 2019 r., sygn. akt III K (...), uznał oskarżonego za winnego popełnienia wszystkich zarzucanych mu czynów i wymierzył mu następujące kary:

1. za czyny z pkt od I do V oraz od VIII do X, na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. kary po roku i 1 miesiącu pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 k.k. kary grzywny po 50 stawek dziennych przy przyjęciu wysokości jednej stawki na kwotę 20 zł,
2. za czyn z pkt VI, na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. karę roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 k.k. karę 200 stawek dziennych grzywny przy przyjęciu wysokości jednej stawki na kwotę 20 zł,
3. za czyn z pkt VII, na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. karę roku i 1 miesiąca pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 k.k. karę 100 stawek dziennych grzywny przy przyjęciu wysokości jednej stawki na kwotę 20 zł,
4. za czyn z pkt XI, na podstawie art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 k.k. karę 30 stawek dziennych grzywny przy przyjęciu wysokości jednej stawki na kwotę 20 zł,
5. za czyny z pkt XII, od XV do XVIII, od XX do XXXVII, XXXIX, od XLI do XLIX, na podstawie art. 279 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 60 § 3, § 4 i § 6 pkt 3 k.k. kary po 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2

k.k. kary po 50 stawek dziennych grzywny przy przyjęciu wysokości jednej stawki na kwotę 20 zł,

6. za czyny z pkt XIII, XIV, XXXVIII, XL, na podstawie art. 279 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 60 § 3, § 4 i § 6 pkt 3 k.k. kary po 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 k.k. kary po 100 stawek dziennych grzywny przy przyjęciu wysokości jednej stawki na kwotę 20 zł,
7. za czyn z pkt XIX, na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. przy zastosowaniu art. 60 § 3, § 4 i § 6 pkt 3 k.k. karę 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 k.k. karę po 50 stawek dziennych grzywny przy przyjęciu wysokości jednej stawki na kwotę 20 zł,
8. za czyny z pkt L i LI, na podstawie art. 291 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 60 § 3, § 4 i § 6 pkt 3 k.k. kary po 50 stawek dziennych grzywny przy przyjęciu wysokości jednej stawki na kwotę 20 zł oraz na podstawie art. 45 § 1 k.k. orzekł przepadek uzyskanej przez oskarżonego korzyści majątkowej - w odniesieniu do czynu z pkt L w kwocie 400 zł i w odniesieniu do czynu z pkt LI w kwocie 500 zł,
9. za czyn z pkt LII, na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k., przy zastosowaniu art. 60 § 3, § 4 i § 6 pkt 3 k.k. karę 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 k.k. karę 50 stawek dziennych grzywny przy przyjęciu wysokości jednej stawki na kwotę 20 zł.

Na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. wymierzył mu karę łączną roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną 500 stawek dziennych grzywny przy przyjęciu wysokości jednej stawki na kwotę 20 zł.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł obrońca oskarżonego zaskarżając go w części dotyczącej orzeczenia o karze i wnosząc o jego zmianę poprzez orzeczenie wobec A. B. kar jednostkowych za przypisane mu czyny z zastosowaniem nadzwyczajnego złagodzenia kary oraz kary łącznej w wymiarze nieprzekraczającym 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Sąd Okręgowy w W., wyrokiem z dnia 22 grudnia 2021 r., sygn. akt VI Ka (...), zmienił zaskarżony wyrok w stosunku do oskarżonego A. B. w ten sposób, że w odniesieniu do wszystkich przypisanych mu czynów, na podstawie art. 4 § 1 k.k., za podstawę skazania i wymiaru kar przyjął wskazane w zaskarżonym wyroku przepisy w stanie prawnym obowiązującym przed zmianą wprowadzoną z dniem 1 lipca 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 396) i na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wykonanie wymierzonej oskarżonemu kary łącznej roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby 3 lat. Na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary łącznej grzywny zaliczył oskarżonemu okres tymczasowego aresztowania od dnia 22 kwietnia 2013 r. do dnia 27 grudnia 2013 r. W pozostałym zakresie utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł Prokurator Generalny. Zaskarżając go na niekorzyść oskarżonego, w części dotyczącej orzeczenia o karze, zarzucił:

1. rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa materialnego, a mianowicie art. 69 § 3 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r., polegające na warunkowym zawieszeniu wykonania wobec A. B. kary łącznej roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, w sytuacji gdy przypisanie temu oskarżonemu czynów, z popełnienia których uczynił on sobie stałe źródło dochodu z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. oraz z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., kwalifikujące go do kategorii sprawców określonych w art. 64 § 2 k.k. spowodowało, że prawnie niedopuszczalne było zastosowanie przez sąd tej instytucji bez wskazania, że zachodzi wyjątkowy wypadek uzasadniony szczególnymi okolicznościami;
2. rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 73 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., polegające na nieorzeczeniu w wyroku zmieniającym rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji, poprzez warunkowe zawieszenie wobec oskarżonego kary łącznej roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, oddania oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora, podczas gdy wobec przypisania A. B. i czynów, z popełnienia których uczynił on sobie stałe źródło dochodu,

kwalifikowanych z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. oraz z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., dozór kuratora miał obligatoryjny charakter.

W konkluzji kasacji Prokurator Generalny wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W odpowiedzi na kasację obrońca skazanego wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje:

Kasacja jest oczywiście zasadna, a to pozwoliło uwzględnić ją w całości na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. Ma rację skarżący, że wyrok Sądu odwoławczego zapadł z rażącym naruszeniem przepisów prawa wskazanych w zarzutach kasacji. Zauważyć przy tym trzeba, iż wobec trafności pierwszego zarzutu kasacji, podnoszenie uchybienia wskazanego w zarzucie drugim jest bezprzedmiotowe. Pomijając już to, że skutki naruszenia samego tylko przepisu art. 73 § 2 k.k. są możliwe do usunięcia w trybie art. 74 § 2 k.k., wydaje się, iż w realiach niniejszej sprawy brak oddania skazanego pod dozór kuratora jest konsekwencją uchybienia podniesionego w pierwszym zarzucie kasacji.

Sąd odwoławczy, reformując wyrok Sądu Rejonowego, słusznie uznał, że zasady stosowania warunkowego zawieszenia wykonania kary określone w przepisach Kodeksu karnego w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 r. były korzystniejsze dla skazanego, gdyż pozwalały na skorzystanie z tej instytucji wobec sprawcy skazanego na karę w wymiarze przekraczającym rok i nie wymagały, aby w czasie popełnienia przestępstwa nie był on skazany na karę pozbawienia wolności. Uszło jednak uwagi Sądu Okręgowego, że przepisy stosowanej wobec skazanego, zgodnie z dyspozycją art. 4 § 1 k.k., ustawy względniejszej, wyłączały co do zasady stosowanie warunkowego zawieszenia wykonania kary wobec sprawcy określonego w art. 64 § 2 k.k. W myśl przepisu art. 65 § 1 k.k. zasada ta miała również zastosowanie do sprawcy, który z popełnienia przestępstwa uczynił sobie stałe źródło dochodu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2012 r., IV KK 332/11). Odstąpienie od tej zasady dopuszczalne było tylko wtedy, gdy zachodził wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami.

Na gruncie niniejszej sprawy powyższe oznaczało, że w stosunku do A. B., skazanego m. in. za przestępstwa z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. oraz z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., zawarty w art. 69 § 3 k.k. zakaz wykluczał zastosowanie warunkowego zawieszenia wykonania kary, chyba że zachodził wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami.

Stąd też, zastosowanie wobec skazanego środka probacyjnego z art. 69 § 1 k.k. wbrew dyspozycji § 3 tego przepisu w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r. stanowiło rażące naruszenie prawa mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku.

Podkreślić przy tym trzeba, że o stwierdzeniu wystąpienia uchybienia podniesionego w kasacji nie zdecydował sam tylko fakt niepowołania w podstawie prawnej rozstrzygnięcia Sądu odwoławczego przepisu art. 69 § 3 k.k. Analiza treści zaskarżonego wyroku i jego uzasadnienia przekonuje, że pominięcie tego przepisu w rozstrzygnięciu Sądu odwoławczego nie było uchybieniem o charakterze redakcyjnym, lecz rzeczywistym wyrazem jego niezastosowania. Świadczy o tym zaniechanie oddania skazanego pod dozór kuratora – obligatoryjnego w przypadku zawieszenia wykonania kary sprawcy skazanemu w warunkach z art. 65 § 1 k.k., a także brak w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku jakiegokolwiek odniesienia do przepisu art. 69 § 3 k.k. i rozważań dotyczących wystąpienia wyjątkowego wypadku, uzasadnionego szczególnymi okolicznościami, który uzasadniałby zastosowanie wobec skazanego warunkowego zawieszenia wykonania kary.

Mając to wszystko na uwadze, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony w stosunku do A. B. w części dotyczącej orzeczenia o karze i w tym zakresie sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Nie wyklucza to zastosowania wobec skazanego warunkowego zawieszenia wykonania kary, o ile w ramach kontroli odwoławczej Sąd Okręgowy ustali i wykaże, że w sytuacji A. B. zachodzi wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami, pozwalający na odstępianie od zasady określonej w art. 69 § 3 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 r.

